

પંચગવ્ય

દેશીગાયનું ગૌમૂત્ર-૧૦ લીટર

દેશીગાયનું છાણ-૭ કિલો

દેશી ગાયનું દુધ-૩ લીટર

દેશી ગાયનું દહીં-૨ કિલો

૨૦૦-લીટર બેરલ

પાણી - ૧૦ લીટર

કેળા - ૧૨ નંગ

નાળીચેર પાણી-૩ લીટર

દેશી ગોળ-૩ કિલો

દેશી ગાયનું ઘી-૧ કિલો

પંચગવ્ય બનાવવાની રીત

- ગાયનું છાણ અને ગાયના ઘીનું મિશ્રણ કરી તેને ૩ દિવસ સવાર-સાંજ હલાવવું.
- ૩ દિવસ પછી તેમા ગૌમૂત્ર અને પાણી નાખી ૧૫ દિવસ સુધી સવાર-સાંજ હલાવવું.
- ૧૫ દિવસ પછી ઉપરોક્ત દર્શાવેલ બાકીની સામગ્રી ઉમેરી ૧૫ દિવસ સુધી રાખવાથી પંચગવ્ય તૈયાર થઈ જાય છે.

વપરાશ કરવાની રીત

- ૧૫ લિટર પાણીના પંપમાં ૫૦૦ મિલી નાખીને છંટકાવ કરી શકાય.
- એક એકરે ૨૦ લિટર પાણી સાથે આપવું.
- વપરાશ કરતાં પહેલા ગાળવું ફરજિયાત છે.
- આદુ, હળદર, કંદ વગેરેની ગાંઠોને અને શેરડીની આંખનાં ટુકડાને રોપતા પહેલા ૩૦ મિનિટ પંચગવ્ય નાં દ્રાવણમાં બોળીને રોપવા.

પંચગવ્યમાં પ્રોટીન, વિટામીન્સ, એમીનો એસિડ, કાર્બોહાઇડ્રેટ વગેરે સારી માત્રામાં હોવાથી છોડનો વૃદ્ધિ અને વિકાસ ખુબ જ સારા થાય છે.

કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્ર

અંબુજા સિમેન્ટ ફાઉન્ડેશન, અંબુજાનગર, કોડીનાર, જિ.ગીર સોમનાથ

મનિષભાઈ બલદાણીયા
(વિષય નિષ્ણાંત-પાક વિજ્ઞાન)

રમેશભાઈ રાઠોડ
(વિષય નિષ્ણાંત-પાક સંરક્ષણ)

જીતેન્દ્રસિંહ
(વરિષ્ઠ વેજ્ઞાનિક અને વડા)

હંસાબેન ગામી
(વિષય નિષ્ણાંત-ગૃહ વિજ્ઞાન)